

Έκθεση για τον τομέα ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. στο πλαίσιο του σχεδιασμού αναμόρφωσης του μηχανισμού στήριξης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων του Νέου Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής εκπόνηθηκε «Έκθεση για τον τομέα ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. στο πλαίσιο του σχεδιασμού αναμόρφωσης του μηχανισμού στήριξης». Στη σύνταξη της έκθεσης, συμμετείχε, μετά από πρόσκληση του Υ.Π.Ε.Κ.Α. και καθ' υπόδειξη των θεσμικών φορέων της αγοράς των Α.Π.Ε., ομάδα εξειδικευμένων εμπειρογνομόνων του τομέα, η συνεισφορά των οποίων είχε τεχνικό και συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Στη Έκθεση αυτή έγινε μια πρώτη διερεύνηση για τη συμβατότητα του εφαρμοζόμενου στην Ελλάδα υποστηρικτικού σχήματος με τις εξελίξεις της αγοράς, εξετάστηκε η ύπαρξη επιβάρυνσης από τον εν λόγω μηχανισμό στα δημόσια οικονομικά και τους καταναλωτές και αξιολογήθηκαν διαφορετικά δυνατά υποστηρικτικά σχήματα λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά και την οργάνωση της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού, πάντα υπό το πρίσμα της δέσμευσης της χώρας να πετύχει τους στόχους που έχουν τεθεί στο πλαίσιο της πολιτικής της Ε.Ε. για τη σταδιακή μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλού άνθρακα και την αύξηση της ασφάλειας της ενεργειακής της τροφοδοσίας.

Πιο αναλυτικά, στην έκθεση περιγράφεται η σημερινή οργάνωση της αγοράς ηλεκτρισμού στην Ελλάδα και παρατίθενται οι τάσεις και οι βασικές παράμετροι που προσδιορίζουν την ανάπτυξη (trends and drivers) καθώς και στοιχεία κόστους για όλες τις τεχνολογίες. Στη συνέχεια αναλύεται ο τρόπος εφαρμογής του υποστηρικτικού μηχανισμού της ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. στην Ελλάδα σήμερα, με αναφορά στη μέθοδο υπολογισμού της τιμής αποζημίωσης, τον τρόπο αποφυγής υπερβολικής αποζημίωσης –επί αυτού παρατίθενται συγκεκριμένες προτάσεις για ενεργοποίηση μέτρων επιπλέον αυτών που είναι σήμερα σε ισχύ– και τον συσχετισμό του με τα δημόσια οικονομικά, ενώ ακολούθησε διερεύνηση της δυνατότητας εφαρμογής εναλλακτικών μοντέλων στήριξης (Feed-in Premium και Quota). Τέλος, παρουσιάζονται προτάσεις για την επιτάχυνση της ανάπτυξης των Α.Π.Ε.

Οι στρατηγικές επιλογές της Ελληνικής Πολιτείας, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία χρόνια για τη στήριξη του κλάδου των Α.Π.Ε. είναι οι εξής:

- Επιλογή του μηχανισμού των εγγυημένων σταθερών τιμών (feed-in-tariff) ως το βασικό εργαλείο ενίσχυσης των Α.Π.Ε.
- Χρηματοδότηση του μηχανισμού των εγγυημένων σταθερών τιμών απευθείας από τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας.
- Προσαρμογή του μηχανισμού ενίσχυσης (εγγυημένες τιμές) και του ύψους των εγγυημένων τιμών με σειρά ad hoc νομοθετικών ρυθμίσεων, ώστε να αντιμετωπίζονται πιθανές περιπτώσεις υπερβολικής αποζημίωσης.

Ο τρόπος αναπροσαρμογής του ύψους των εγγυημένων τιμών αλλά και η εφαρμογή ad hoc διαδικασιών προσαρμογής τους, όποτε κρίθηκε σκόπιμο, είχε ως αποτέλεσμα για τις μεν τεχνολογίες –για τις οποίες έχει επέλθει μια σταθερότητα στο κόστος τους (αιολικά και μικρά υδροηλεκτρικά)– η βασική τιμή FIT να παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη σε σταθερές τιμές κατά την τελευταία δεκαετία. Αντίστοιχα, στην περίπτωση των ΦΒ, στις αρχές του 2009 έλαβε χώρα

μείωση των εγγυημένων τιμών και ταυτόχρονα εισήχθη για πρώτη φορά μηχανισμός αυτόματης απομείωσης, που συνοδεύτηκε από τροποποίηση του μηχανισμού ετήσιας αναπροσαρμογής, προκειμένου να υπάρξει ταχύτερη προσαρμογή των σχετικά υψηλών τιμών στο μειούμενο κόστος της τεχνολογίας. Η ελληνική κυβέρνηση λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την περαιτέρω μείωση του κόστους των ΦΒ συστημάτων την τριετία 2009–2011, ξεκίνησε στο τέλος του τρίτου τριμήνου του έτους 2011 διαβούλευση, με αντικείμενο τον εξορθολογισμό του μηχανισμού στήριξης των Α.Π.Ε. Σε συνέχεια της διαδικασίας δημόσιου διαλόγου εντός του πρώτου τριμήνου του έτους 2012 έλαβε χώρα νέα μείωση των εγγυημένων τιμών για τα ΦΒ κατά 12,5%, συνοδευόμενη από επιτάχυνση του ρυθμού της τακτικής (εξαμηνιαίας) απομείωσης.

Η ανάπτυξη της αγοράς Α.Π.Ε. στην Ελλάδα έχει ακολουθήσει μια σταθερά ανοδική πορεία, αλλά υπολείπεται ακόμα από την αποτελεσματική και πλήρη αξιοποίηση του διαθέσιμου δυναμικού. Αναμφισβήτητο το 2011 υπήρξε μια θετική χρονιά και αναπτύχθηκε σημαντική δυναμική, ειδικά για την αιολική και τη φωτοβολταϊκή τεχνολογία, με εξίσου ενθαρρυντική την εικόνα για το επενδυτικό ενδιαφέρον και σε άλλες τεχνολογίες, όπως είναι η βιομάζα και τα μικρά υδροηλεκτρικά. Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω αύξηση του ετήσιου ρυθμού ανάπτυξης για την επίτευξη των εθνικών δεσμευτικών στόχων που έχουν τεθεί στο πλαίσιο της Ε.Ε. για τη σταδιακή μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλού άνθρακα.

Κρίσιμη παράμετρος για την ανάπτυξη είναι η άρση των διοικητικών εμποδίων, που συνίστανται κυρίως στην πολυνομία που διέπει την αδειοδοτική διαδικασία καθώς και τον τρόπο εφαρμογής της. Στην παρούσα έκθεση εντοπίστηκαν και καταγράφηκαν οι τομείς στους οποίους απαιτείται η λήψη μέτρων για την επιτάχυνση της αδειοδοτικής διαδικασίας έργων Α.Π.Ε.

Σε ό,τι αφορά την επιλογή του πλαισίου στήριξης των Α.Π.Ε. στην Ελλάδα και με δεδομένα τα χαρακτηριστικά της αγοράς Α.Π.Ε. και της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, όπως καταγράφηκαν και αναλύθηκαν στην παρούσα έκθεση, η εφαρμογή ενός μηχανισμού *quota* στην Ελλάδα δεν φαίνεται εφικτή. Από την άλλη πλευρά, η κατά τα επόμενα χρόνια ανάπτυξη της αγοράς Α.Π.Ε., η αύξηση και η διασπορά των αιολικών εγκαταστάσεων και η αύξηση και ωρίμανση της ΦΒ τεχνολογίας, σε συνδυασμό με την ωρίμανση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, θα επιτρέψουν πιθανά την αποτελεσματικότερη εισαγωγή ενός μηχανισμού FIP για ορισμένες τεχνολογίες με ελαχιστοποίηση των μειονεκτημάτων του. Ενδεχόμενη εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος στην Ελλάδα πρέπει να μελετηθεί προσεκτικά με πρώτιστο μέλημα να μην ανατραπεί η ανοδική τάση του 2011. Η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων ενός τέτοιου συστήματος μπορεί να εξεταστεί μέσω ενός προσεκτικού σχεδιασμού που θα λαμβάνει υπόψη τις ανωτέρω παραμέτρους και την ανάπτυξη τόσο της αγοράς Α.Π.Ε. όσο και της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα. Η Ελλάδα θα παρακολουθεί και θα εξετάσει στο πλαίσιο της διαβούλευσης που θα ακολουθήσει τον τρόπο και τον χρόνο της πιθανής εφαρμογής ενός μηχανισμού FIP.

Με σκοπό την παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά για την αποφυγή υπερβολικών αποζημιώσεων έχει προταθεί η σύσταση Μόνιμης Ομάδας Ελέγχου και Εποπτείας του μηχανισμού στήριξης, η οποία θα παρακολουθεί τις τάσεις και το μεταβαλλόμενο κόστος των συστημάτων, θα έχει άμεση πρόσβαση σε όλα τα

στατιστικά δεδομένα των νέων εγκαταστάσεων και θα εισηγείται εγκαίρως διορθωτικές κινήσεις, εφ' όσον απαιτούνται.

Για τη διαμόρφωση του τελικού σχεδίου μεταρρύθμισης του υποστηρικτικού μηχανισμού των Α.Π.Ε. έχει προταθεί, στη βάση συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, η διεξαγωγή μιας αποτελεσματικής δημόσιας διαβούλευσης τους επόμενους μήνες, με το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων.